

04

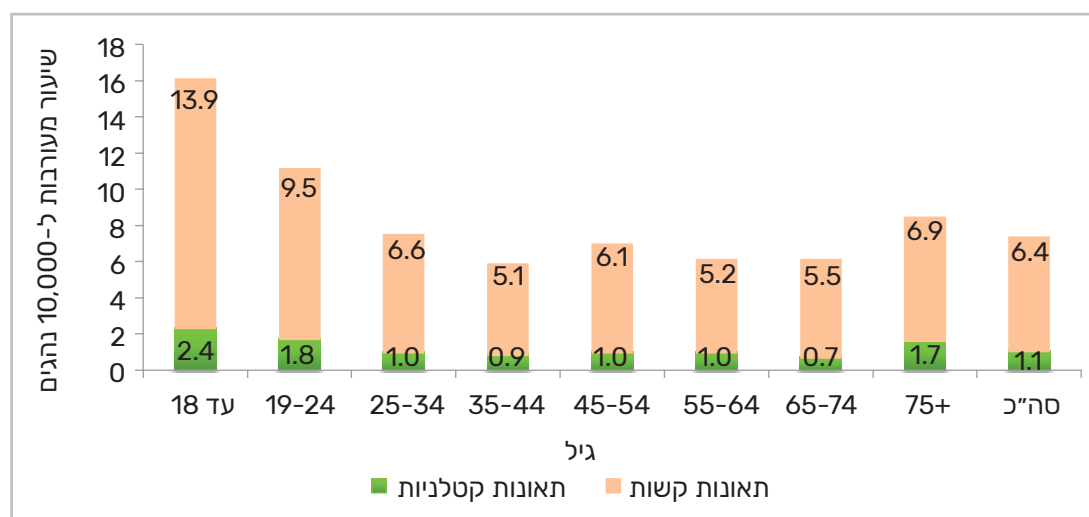
מעורבות נהגים בתאונות דרכים

פרק 4 - מעורבות נהגים בתאונות דרכים

פרק זה עוסק במעורבותם של נהגים בתאונות דרכים חמורות (קטלניות וקשות) במהלך העשור האחרון, בין השנים 2007-2017. הפרק יבחן את מעורבות הנהגים בתאונות דרכים לפי גיל הנהג, ותק בנהיגה, מגדר, מגזר ועבירות נהיגה. בנוסף יתמקד הפרק במעורבות נהגים צעירים ונהגים בני 65 ומעלה כאוכלוסיות בסיכון מוגבר למעורבות בתאונות דרכים חמורות.

מעורבות נהגים על פי גיל

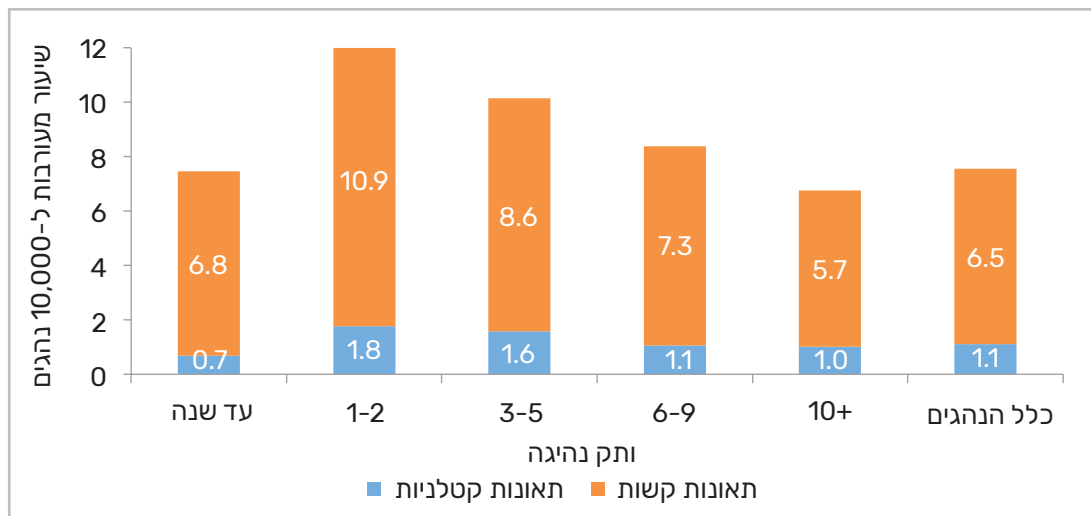

איור 4.1. שיעור מעורבות נהגים בתאונות דרכים קשות וקטלניות על פי גיל הנהג, ל-10,000 נהגים (2017)

מאיור 4.1 עולה כי **קבוצת הגיל המעורבת ביותר הן בתאונות קשות והן בתאונות קטלניות היא נהגים עד גיל 18**, עם 13.9 ל-10,000 נהגים עד גיל 18 המעורבים בתאונות דרכים קשות ו-2.4 ל-10,000 נהגים בתאונות דרכים קטלניות. מגמה זו נצפתה בשנת 2017, בדומה לשנים קודמות. קבוצת הגיל השנייה בגודלה במעורבות בתאונות קשות וקטלניות היא נהגים בגיל 19-24, עם 9.5 ל-10,000 נהגים מעורבים בתאונות דרכים קשות ו-1.8 ל-10,000 נהגים מעורבים בתאונות דרכים קטלניות. הקבוצה השלישית בגודלה במעורבות בתאונות דרכים קטלניות וקשות היא נהגים בני 75 ומעלה, אשר קרובה יחסית למעורבות של בני 25-34 במעורבות בתאונות קשות (6.9 לעומת 6.6 ל-10,000 נהגים בהתאמה), אך קרובה יותר לנהגים צעירים בני 19-24 במעורבות בתאונות דרכים קטלניות (1.7 לעומת 1.8 ל-10,000 נהגים בהתאמה).

במהלך העשור האחרון חלה עלייה במעורבות נהגים בני 65 ומעלה בתאונות דרכים קשות וקטלניות בהשוואה למעורבות נהגים ביתר הגילאים, אשר נותרה יציבה.

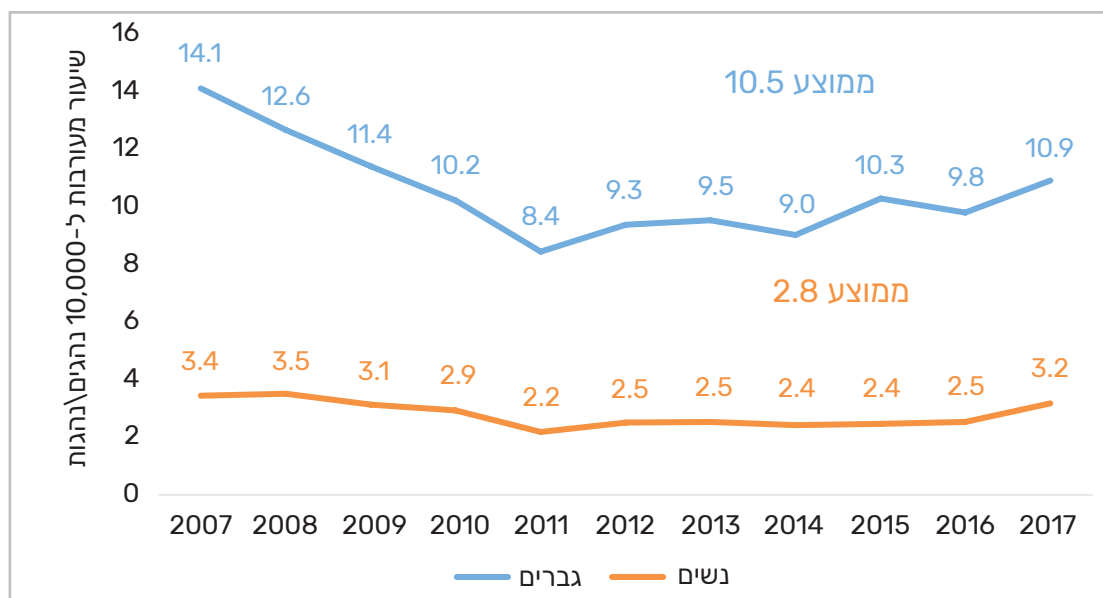
מעורבות נהגים על פי ותק בנהיגה

איור 4.2. שיעור מעורבות נהגים בתאונות דרכים קשות וקטלניות על פי שנות ותק בנהיגה, ל-10,000 נהגים (2017)

כפי שעולה מאיור 4.2, נהגים בעלי רישיון נהיגה בין שנה לשנתיים משתייכים לקבוצה המעורבת ביותר בתאונות דרכים קשות וקטלניות (10.9 ו-1.8 ל-10,000 נהגים בהתאמה). המעורבות בתאונות דרכים חמורות יורדת עם העלייה בשנות הוותק ברישיון, מלבד בקרב נהגים עד שנה, שמעורבותם בתאונות חמורות קטנה מהמעורבות של נהגים עם ותק הגדול מ-10 שנים. מעורבות נהגים עם ותק של עד שנה בתאונות קשות קטנה ממעורבות נהגים עם ותק של 6-9 שנים, אך גדולה משל נהגים עם ותק הגדול מ-10 שנים. תמונת מצב זו נותרה יציבה במהלך העשור האחרון.

מעורבות נהגים על פי מגדר

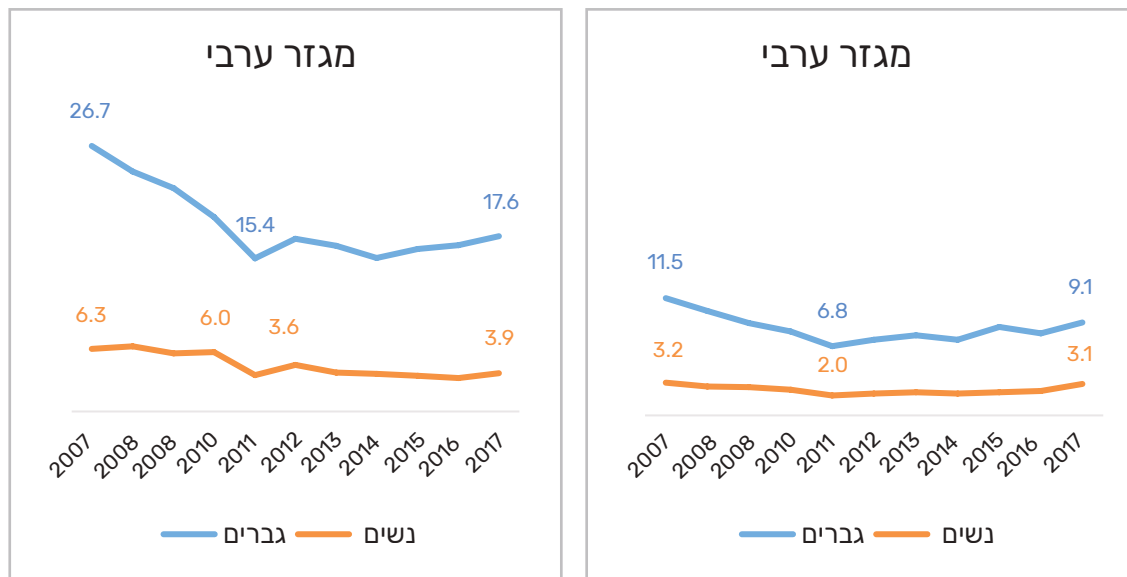

איור 4.3. שיעור מעורבות נהגים בתאונות דרכים חמורות על פי מגדר, ל-10,000 נהגים (2017-2007)

מעורבותם של נהגים גברים בתאונות דרכים חמורות גבוהה פי 3.8 בממוצע העשור האחרון בהשוואה למעורבותן של נהגות. בהשוואה בין תחילת העשור לסופו, מעורבות גברים ירדה ב-23% לעומת מעורבות נשים, אשר נותרה יציבה יחסית במשך שנים אלו.

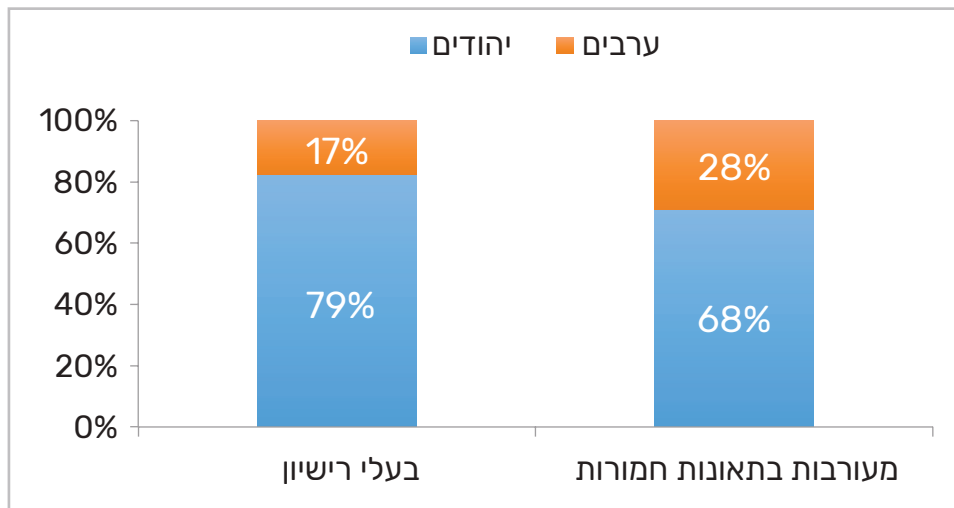
מעורבות נהגים על פי מגדר

מתוך כלל הנהגים, בממוצע העשור האחרון נהגים במגזר הערבי מעורבים בתאונות דרכים חמורות פי 2.3 בהשוואה לנהגים במגזר היהודי. איור 4.4 מציג את מעורבותם של נהגים בתאונות דרכים חמורות על פי מגדר, תוך אבחנה בין המגזר הערבי למגזר היהודי בישראל.

איור 4.4 שיעור מעורבות נהגים בתאונות דרכים חמורות על פי מגדר ומגזר, ל-10,000 נהגים (2007-2017)

מאיור 4.4 עולה כי מעורבותם של נהגים גברים הן במגזר היהודי והן במגזר הערבי בתאונות דרכים חמורות גבוהה בהשוואה למעורבותן של נהגות באותו מגזר. מעורבותן של נהגות במגזר הערבי גבוהה ממעורבותן של נהגות במגזר היהודי, אך נמוכה מנהגים במגזר היהודי. מעורבותם של נהגים במגזר הערבי היא הגבוהה ביותר, וכמעט כפולה ביחס למעורבותם של נהגים במגזר היהודי. עם זאת, מעורבות נהגים במגזר הערבי ירדה ב-30% במהלך העשור האחרון, לעומת ירידה של 21% בקרב גברים במגזר היהודי.

איור 4.5 אחוז מעורבות נהגים בתאונות דרכים חמורות לפי מגזר, בהשוואה לשיעור במצבת הנהגים (2017)

אף על פי שנהגים בחברה הערבית מהווים 17% מסך כל המורשים לנהוג, שיעורם ביחס לנהגים המעורבים בתאונות דרכים חמורות הוא 28%, פי 1.6. לעומת זאת, נהגים בחברה היהודית מהווים 79% מסך כל המורשים לנהוג, אך מהווים 68% מסך הנהגים המעורבים בתאונות דרכים חמורות.

בפרק 5, העוסק באוכלוסיות בסיכון מוגבר להיפגעות בתאונות דרכים קטלניות, קיים תיאור מפורט של מעורבות החברה הערבית בתאונות דרכים.

עבירות נהיגה

נתוני משטרת ישראל כוללים מידע הנוגע לעבירות נהיגה של נהגים המעורבים בתאונות דרכים. חלק זה יבחן את סוגיית עבירות הנהיגה של נהגים המעורבים בתאונות דרכים חמורות (קשות וקטלניות) בשנת 2017 ובשינויים שחלו בתחום זה בעשור האחרון. יש לציין את המגבלות העיקריות הנוגעות לנתוני עבירות נהיגה:

1. ביחס לנהגים, נתונים אלו מתייחסים לנהג הפוגע בלבד. אין כל מידע על אודות הנהג הנפגע.
2. נתונים אלו נרשמים בידי בוחן התאונה לאחר שהוא סיים את הטיפול בזירה, כאשר הוא פותח את תיק החקירה ממערכת מחשוב התאונות. עבירת הנהיגה אינה משתנה על פי ההרשעה בבית המשפט.
3. ישנן לא מעט תאונות, שלא ניתן לקבוע בסיומ החקירה הראשונית שלהן (וגם לא בסיומ החקירה המקיפה) את סיבת התאונה באופן ברור (לדוגמה כשמדובר בהיסח דעת בשל העיסוק בטלפון הנייד או בכל היסח דעת אחר). מחקר עדכני שנערך בארצות הברית מצא כי שימוש בטלפון נייד (קריאה או שליחת הודעות טקסט בזמן הנהיגה) גורם לתאונות שמעורבים בהן מעל 420,000 פצועים ו-3,100 הרוגים בכל שנה ברחבי ארצות הברית.¹ עבירה כגון היסח דעת תוכל להירשם, רק אם הנהג מודה בביצועה ויש להודעתו גם חיזוק כגון עדות של עד ראייה, מעורב אחר בתאונה וכד'.

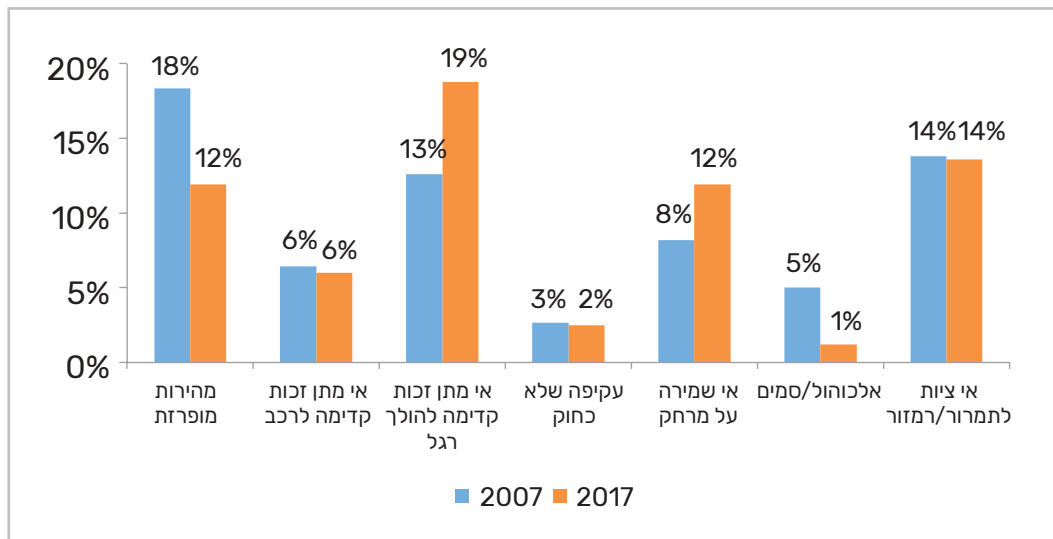
¹ NHTSA (2016). Distracted Driving 2014. Traffic Safety Facts, National Highway Traffic Safety Administration report DOT HS 812 260. U.S. Department of Transportation, Washington DC.

טבלה 4.1 מציגה את עבירות הנהיגה שנרשמו בתאונות דרכים קשות וקטלניות בשנת 2017 ואת שכיחותן.

טבלה 4.1 עבירות נהיגה של נהגים המעורבים בתאונות דרכים קשות וקטלניות בשנת 2017

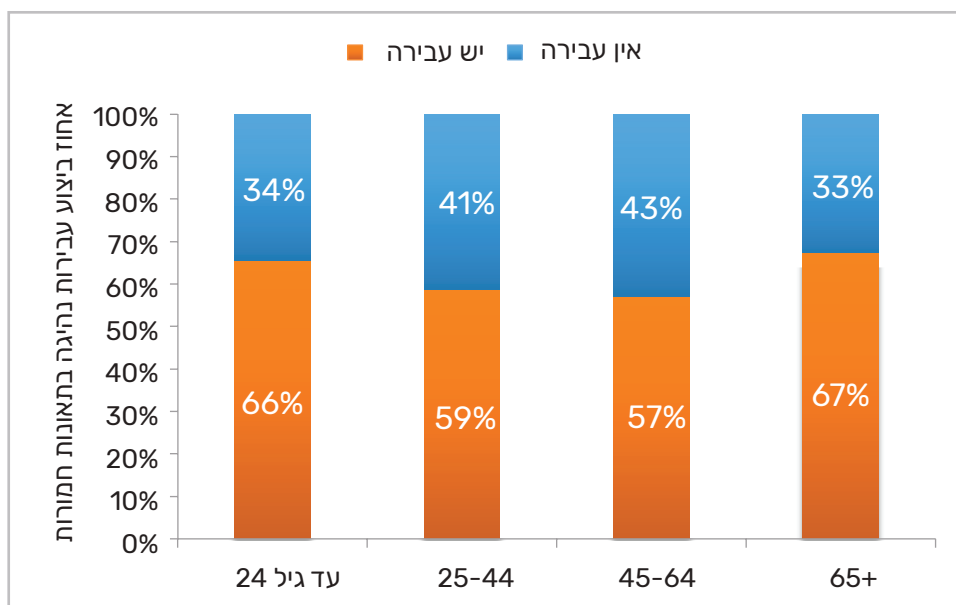
עבירת נהיגה	מספר	אחוז
אי מתן זכות קדימה להולכי רגל	409	18.8%
אי ציות לתמרור או לרמזור	296	13.6%
מהירות מופרזת	286	13.1%
סטייה מנתיב	260	11.9%
אי שמירה על רווח בין מכוניות	190	8.7%
אחר ולא ידוע	131	6.0%
אי מתן זכות קדימה לרכב	113	5.2%
סיבות אישיות אחרות/מגבלות רפואיות/גופניות	105	4.8%
התנהגות רוכב אופנוע או קטנוע	88	4.0%
פנייה שלא כחוק	63	2.9%
עקיפה שלא כחוק	54	2.5%
שכרות/סמים	51	2.3%
אי הבטחת שלום הנוסעים	45	2.1%
נסיעה לאחור	26	1.2%
העמדת רכב בצורה בלתי חוקית	17	0.8%
הנהג נרדם	16	0.7%
בלימת פתע	15	0.7%
ליקויים מכניים	8	0.4%
פתיחת דלת לצד הכביש	3	0.1%
מטען שלא כחוק	1	0.0%
סה"כ עבירות	2177	100.0%
אין עבירה	1496	40.7%
סה"כ	3678	

כפי שעולה מטבלה 4.1, עבירת הנהיגה הנפוצה ביותר בתאונות דרכים חמורות בשנת 2017 הייתה 'אי מתן זכות קדימה להולכי רגל' עם 18.8% מסך העבירות שנרשמו. 'אי ציות לתמרור או לרמזור' ו'מהירות מופרזת' היוו 13.6% ו-13.1% בהתאמה. סטייה מנתיב היוותה 11.9% מסך כל העבירות הרשומות לנהגים בתאונות דרכים חמורות בשנת 2017.

איור 4.6. עבירות נהיגה נפוצות, השוואה בין שנת 2007 לשנת 2017

מאיור 4.6 עולה כי בהשוואה בין שנת 2007 לשנת 2017 חלה ירידה בעבירות נהיגה של מהירות מופרזת, אלכוהול וסמים. לעומת זאת, חלה עלייה בעבירות של אי מתן זכות קדימה להולך רגל ואי שמירה על מרחק. שכיחותן של עבירות אי מתן זכות קדימה לרכב ואי ציות לתמרור/רמזור לא השתנתה במהלך העשור האחרון ביחס לכלל עבירות הנהיגה.

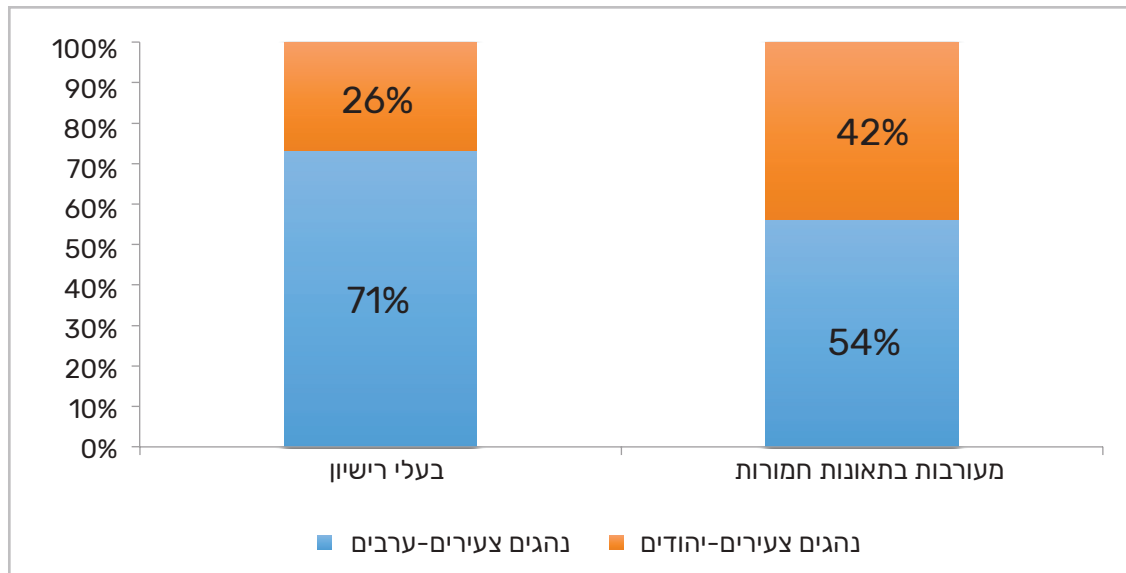
איור 4.7. אחוז מעורבות נהגים בתאונות חמורות, לפי קבוצת גיל וביצוע עבירת נהיגה (2017)

מאיור 4.7 עולה כי אחוז הביצוע של עבירות נהיגה שנרשמו על ידי המשטרה בקרב נהגים צעירים (עד גיל 24) ובקרב נהגים מעל גיל 65 הינו גבוה בהשוואה לנהגים בגיל 25-64.

מעורבות נהגים צעירים (עד גיל 24)

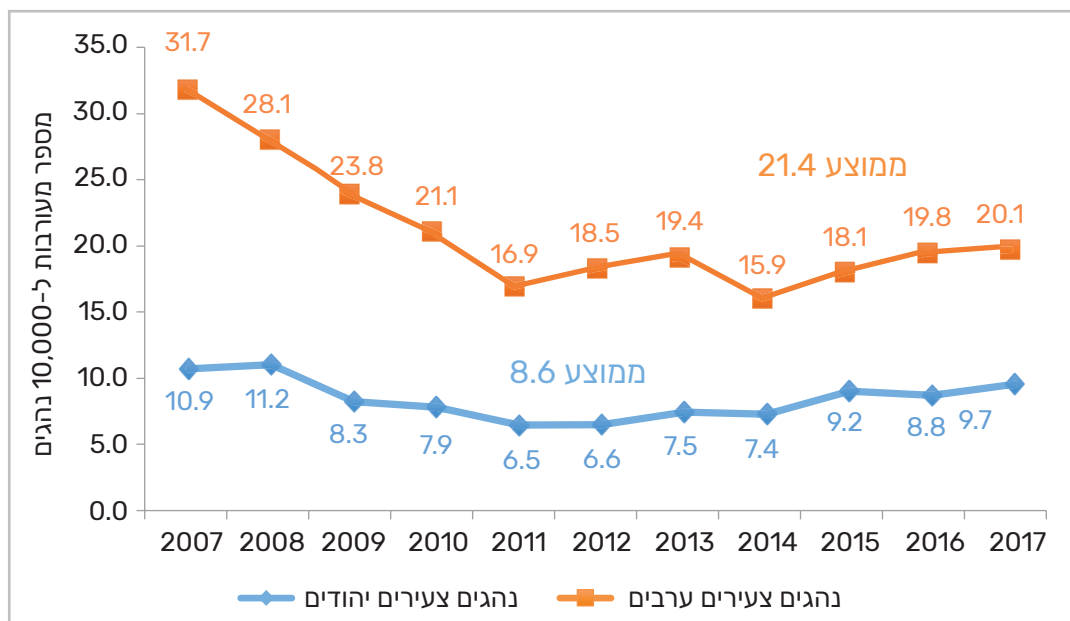
במהלך העשור האחרון, בשנים 2007-2017, היוו נהגים צעירים 21% מכלל הנהגים המעורבים בתאונות דרכים חמורות.

בשנת 2017 שיעור הנהגים הצעירים המעורבים בתאונות דרכים חמורות היה גבוה פי 1.6 יחסית לשיעורם בקרב בעלי הרישיון (21% לעומת 13% בהתאמה). כמו כן, נהגים עד גיל 24 מעורבים בתאונות דרכים קשות וקטלניות בשיעורים הגבוהים ביותר ביחס למצבת הנהגים, בהשוואה ליתר קבוצות הגיל (איור 4.1).

איור 4.8. אחוז מעורבות נהגים צעירים בתאונות דרכים חמורות לפי מגזר בהשוואה לשיעור במצבת נהגים (2017)

בשנת 2017 היו הנהגים הצעירים בחברה הערבית מעורבים בתאונות דרכים חמורות פי 1.6 ביחס לשיעורם בקרב המורשים לנהוג (42% לעומת 26% בהתאמה). לעומת זאת, נהגים צעירים מהחברה היהודית היו מעורבים בתאונות קטלניות בשיעור חסר של 0.76 ביחס למעורבותם בקרב המורשים לנהוג (54% לעומת 71% בהתאמה) (איור 4.8).

איור 4.9. שיעור מעורבות נהגים צעירים בתאונות דרכים חמורות לפי מגזר, ל-10,000 נהגים (2007-2017)

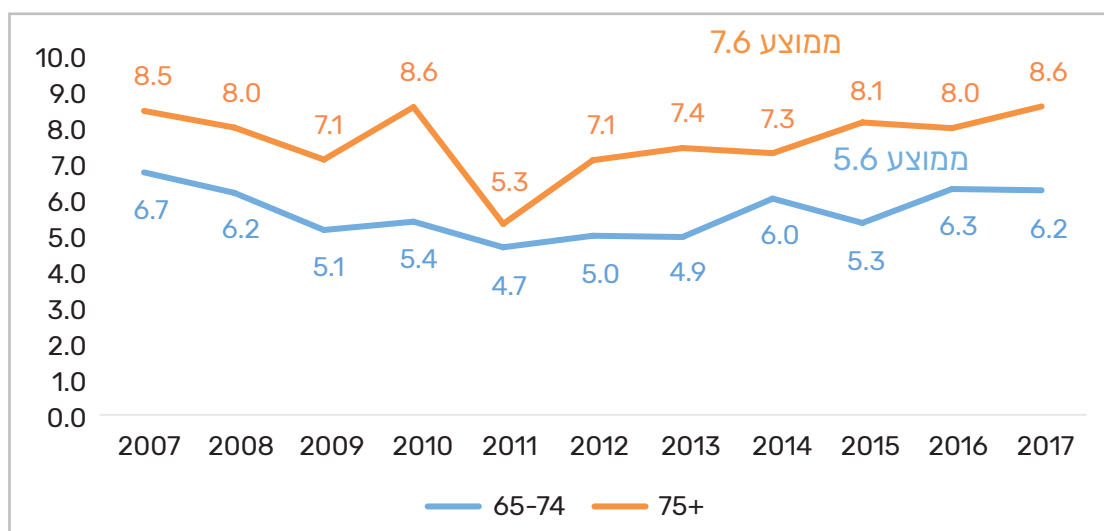

שיעור מעורבותם של נהגים צעירים במגזר הערבי גבוה פי 2.5 בממוצע העשור האחרון, בהשוואה לשיעור מעורבותם של נהגים צעירים במגזר היהודי. החל משנת 2014 אנו עדים לצמצום קל בפערים בין המגזרים.

בהשוואה מגדרית, שיעור מעורבותם של נהגים צעירים גבוה פי 5.2 בהשוואה לשיעור מעורבותן של נהגות צעירות ביחס לממוצע העשור האחרון. משנת 2014 אנו עדים לעלייה בשיעור הנהגים הצעירים המעורבים בתאונות דרכים חמורות בעיקר בקרב גברים. ביחס לאחוז השינוי בין שנת 2007 לשנת 2017, בקרב נהגים צעירים חלה ירידה של 14%, לעומת עלייה של 19% בקרב נהגות צעירות.

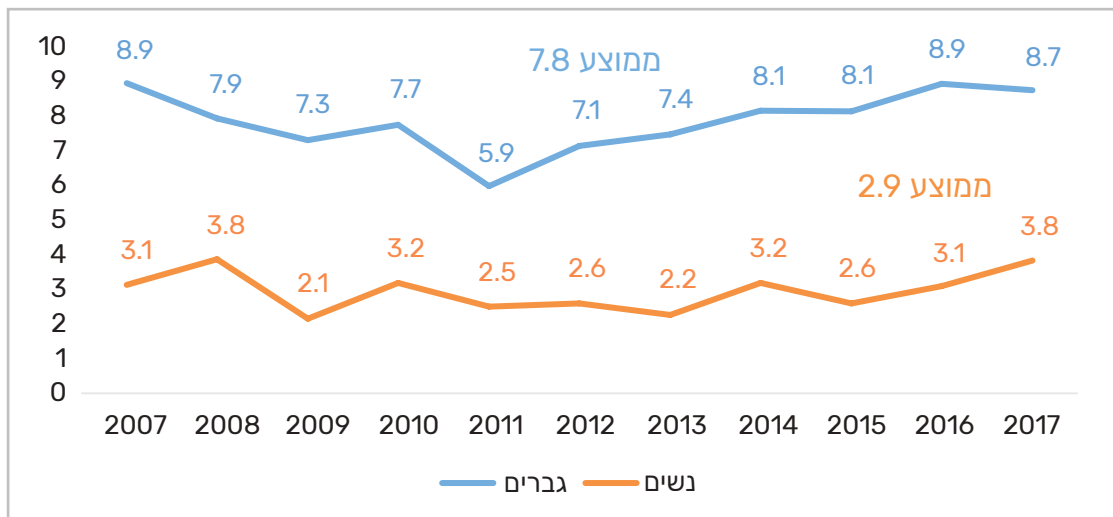
מעורבות נהגים בני 65 ומעלה

במהלך העשור האחרון נהגים בני 65 ומעלה היוו בממוצע 9% מסך הנהגים בישראל, עם גידול של 8% בממוצע שנתי במספר הנהגים בגיל 65 ומעלה מדי שנה.

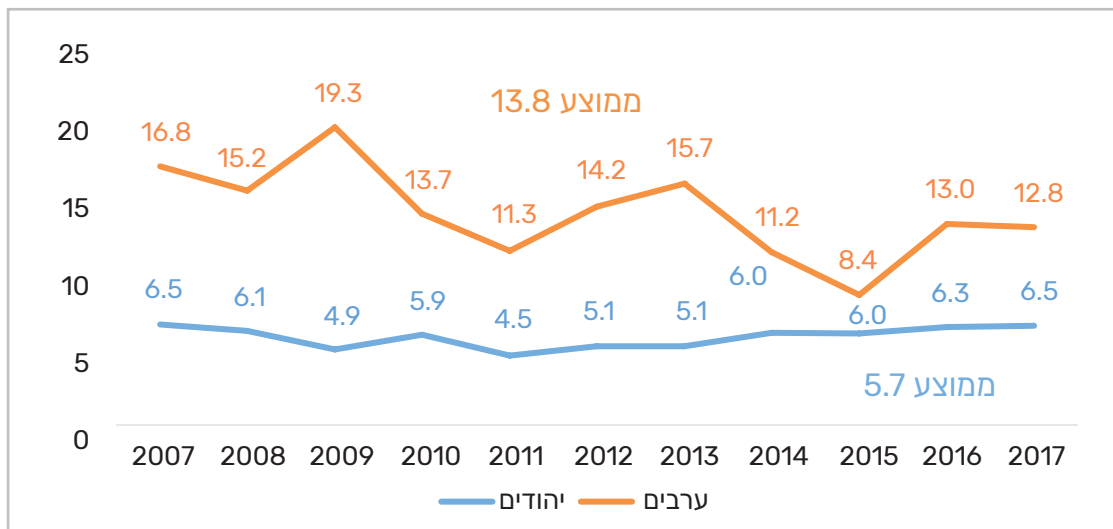
איור 4.10. שיעור מעורבות נהגים בני 65 ומעלה על פי חלוקה לקבוצות גיל, ל-10,000 נהגים (2007-2017)

מאיור 4.10 עולה כי נהגים בני 75 ומעלה מעורבים בתאונות דרכים חמורות פי 1.4 בהשוואה לנהגים בני 65-74. על אף הגידול במספר הנהגים בני 65 ומעלה מדי שנה ועל אף הגידול בשיעור בני 65 ומעלה באוכלוסייה, לא גדלה מעורבותם בתאונות דרכים חמורות במהלך העשור האחרון בהשוואה בין קבוצות הגיל ביחס למספר הנהגים.

איור 4.11. שיעור מעורבות נהגים בני 65 ומעלה בתאונות דרכים חמורות לפי מגדר, ל-10,000 נהגים (2007-2017)

מאיור 4.11 עולה כי נהגים בני 65+ מעורבים בתאונות דרכים חמורות פי 2.7 בהשוואה לנהגות באותה קבוצת גיל, עם ממוצע של 7.8 נהגים בני 65 ומעלה המעורבים בתאונות דרכים חמורות במהלך העשור האחרון בהשוואה ל-2.9 נהגות. שיעור המעורבות בתאונות דרכים בקרב נהגות ונהגים בתחילת העשור דומה למעורבות שלהם בסוף העשור, אם כי מעורבות הנהגות נותרה יציבה ביחס למעורבות הנהגים, אשר ירדה עד לשנת 2011 אך עלתה בהדרגה החל משנת 2012.

איור 4.12. שיעור מעורבות נהגים בני 65 ומעלה בתאונות דרכים חמורות לפי מגזר, ל-10,000 נהגים (2007-2017)

מאיור 4.12 עולה כי נהגים בני 65 ומעלה במגזר הערבי היו מעורבים בתאונות דרכים חמורות פי 2.4 בהשוואה לנהגים במגזר היהודי באותן שנים, ל-10,000 נהגים בכל מגזר. שיעור המעורבות של נהגים במגזר היהודי נותר יציב בהשוואה לשיעור המעורבות במגזר הערבי, אשר נמצא במגמת ירידה. ממצאים אלו מנוגדים לעלייה במספר הנהגים בני 65 ומעלה במצבת הנהגים מדי שנה.

- קבוצת הגיל המעורבת ביותר הן בתאונות קשות והן בתאונות קטלניות היא נהגים עד גיל 24.
- קבוצת הנהגים הנוהגים בין שנה לשנתיים היא הקבוצה המעורבת ביותר בתאונות דרכים קשות וקטלניות.
- המעורבות בתאונות דרכים חמורות יורדת עם העלייה בשנות הוותק בנהיגה (מלבד בקרב נהגים עד שנה).
- בממוצע העשור האחרון, מעורבותם של נהגים גברים בתאונות דרכים חמורות גבוהה בהשוואה למעורבותן של נהגות, הן בחברה הערבית והן בחברה היהודית, הן בקרב נהגים צעירים והן בקרב נהגים בני 65 ומעלה.
- בקרב כלל הנהגים, ובשיעור דומה בקרב נהגים צעירים ובקרב נהגים בני 65 ומעלה, מעורבות נהגים במגזר הערבי גבוהה פי למעלה מ-2 בהשוואה למעורבות המגזר היהודי בממוצע העשור האחרון.
- עבירת הנהיגה הנפוצה ביותר בתאונות דרכים חמורות בשנת 2017 הייתה 'אי מתן זכות קדימה להולך רגל'. שכיחות עבירה זו עלתה ב-6% במהלך העשור האחרון.
- נהגים בני 75 ומעלה מעורבים בתאונות דרכים חמורות בשיעורים גבוהים בהשוואה לנהגים בני 65-74.
- על אף הגידול במספר הנהגים בני 65 ומעלה מדי שנה, מעורבותם בתאונות דרכים חמורות לא גדלה בהשוואה לתחילת העשור.

